

MASAL VE DESTANLARIMIZ SEÇMELİ DERSİ

HAFTALIK KONU ÖZETİ VE ETKİNLİKLERİ

Kazanım : SMVD. 1.6. Masal türü için yapılan belli başlı adlandırmalar hakkında bilgi sahibi olur.

Süre : 40+40 dakika

Hazırlayan: Ahmet TEKTAŞ (Sosyal Bilgiler Öğretmeni)

Masalın Türleri Nelerdir?

Masal türlerini 4 başlık altında toplayabiliriz:

Hayvan Masalları

Masal türleri arasında ilk sırada hayvan masalları yer alır. Bu masallarda karakterler hayvanlardan oluşmaktadır. Bu masal türünde hayvanlar, insanlaştırılarak okuyucularına öğretici bir olay sunulmaktadır. Hayvanlar genel itibariyle kılık değiştirmiş insanlar olarak betimlenir. Savunulan bir düşünceye güç katmak, öğüt vermek ve anlatılanlardan ders çıkarmak amacı ile yazılan masallardır.

Diğer masal türleri ile kıyaslandığında daha kısa yazılır. Tekerleme ile başlamaz. Metinler birden fazla olay üzerine kurularak yazılır. Hayvanlar insanlaştırıldığı için olağanüstü varlıklara yer verilmez. Hayvan masalları fabl olarak da adlandırılır. Bu masalların kaynağı Hindistan'dan gelmektedir. Hindistan'dan gelmesinin nedeni coğrafyada hâkim olan dini inanıştan gelmektedir. Hayvanlara çok fazla değer verilir. Özetlemek gerekirse hayvanlar, insan gibi düşünür ve hareket eder. Karakterler kişiselleştirme ve konuşturma yoluyla insan tipi tasvir edilir. Amaç ibretlik ders vermektir.

Olağanüstü Masallar

Masal türleri arasında olağanüstü masallar yer alır. Diğer türler ile kıyaslandığında oldukça uzun yazılır. Masalda yer alan kişi sayısı oldukça fazla ve çarpıktır. Kişiler normal insanlarla birlikte cin, peri, dev, cüce, ejderha vb. olağanüstü canlılardır. Anlatılan konu tamamen hayal ürünüdür. Hiçbir şekilde gerçeği yansıtan konulara yer verilmez. Yer ve zaman kavramları belirsiz olup yer hayal ürününün bir yansımasında gerçekleşir. Bu masal türünde kahraman, olağanüstü canlılara karşı mücadele içindedir. Kafdağı, yerin yedi kat altı, bulutların üstü, periler padişahın diyarı gibi betimleme kullanımı oldukça fazladır.

Gerçekçi Masallar

Masal türleri arasında gerçekçi masallarda yer alır. Padişah, sultan, kral, prens, prenses, şehzade, vezir, zengin, fakir, tüccar, haydut vb. gerçek yaşamdan alınan kişiler bulunur. Konularını günlük yaşamın felsefesinden almaktadır. Zengin-fakir ilişkisi, aile ilişkileri ve sevgisi, padişahın kızına aşık olma, üvey anne kıskançlıkları, yaşamın gülünç yönlerinin ele alınması, kardeşler arasında en küçük olanının başarısı vb. konularını oluşturur. Çok fazla olay içermediği için okuyucunun dikkatini ana fikir üzerinde toplamaktadır. Olağanüstü ve gerçekçi masallar asıl masallar kategorisi altında incelenmektedir.

Zincirleme Masallar

Masal türleri arasında zincirleme masallar bulunur. Hayal ürününün bir sonucu olup olayların birbirine zincirleme olarak bağlandığı masallardır. Bu türde olağanüstü tekerleme ve kahramanlara çok az yer verilir. Anlatılan olaylar iç içe gerçekleşir. Bir önceki tür olan asıl masallara göre oldukça kısa yazılmaktadır. Gerçekle ilgisi olmayan masallardır. Çocukların

severek dinledikleri ve kendi aralarında en çok anlattıkları masallardır. Keloğlan ve Sırça Köşk masalları bu türe en iyi örnektir. Güldürme özelliği olan bu türde aynı zamanda güldürürken düşündüren ve eğlendiren bir yapı da sunar.

Fıkralar

Masal türleri arasında fıkralar yer alır. Aslında bazı yazarlar fıkraları masal türleri arasında görmemekle birlikte belli başlı kendine özgü bir tür olarak varsaymaktadır. Biz yine de burada fıkraları da masal türleri arasında vereceğiz (**çünkü genel görüş daha ön plandadır**) Masal türleri arasında olması nedeniyle birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Günlük olaylara mizah ve düşünme katarak anlatan kısa yazılardır. Bu türde olağanüstü kişiler yoktur. Kişiler, günlük yaşamdan olan kişilerdir. Gerçekle ilintili olan eserlerdir.

6. HAFTANI ETKİNLİĞİ

HİLECI KAPLUMBAĞA MASALI

Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde çayırlarda yaşayan bir kaplumbağa varmış. Bu kaplumbağanın adı Yeşil Kabukmuş. Yeşil Kabuk kendisini çok güçlü hissediyor, ormanda ki herkesten kuvvetli olduğunu düşünüyor.

Günlerden bir gün yavru kaplumbağa Yeşil Kabuk uyanmış, elini yüzünü yıkamış ve mutfağa girmiş. Annesi: “Günaydın oğlum” demiş.

Kaplumbağa da annesine “Günaydın” demiş. Anne kaplumbağa oğluna her zamanki gibi eğilerek fısıldamış “Sen çok güçlüsün oğlum.” Kaplumbağa sevinçle dışarı çıkmış. Bu gücünü herkese ispat etmek istiyormuş.

Aklına bir fikir gelmiş ve hemen aslanın evine gitmiş. Aslan Yeşil Kabuk’u kapıda görünce şaşırmış, kaplumbağanın neden geldiğini

sormuş. Kaplumbağa “Aslan kardeş seninle ağırlık kaldırma yarışı yapalım, kim kazanırsa ormanın kralı olsun” Demiş. Aslan kaplumbağayı küçümsemek istememiş ve onun kalbini kırmamak için “Tamam yapalım, o zaman iki gün sonra yarışalım” Demiş. Aslan ve yavru kaplumbağanın arasında geçen bu konuşma herkese yayılmış. Bütün hayvanlar hem çok şaşırmış hem de çok heyecanlanmış. Kaplumbağa da heyecanla evine gitmiş ve annesine olan biteni anlatmış. Annesi “Oğlum cesaretinden dolayı seni tebrik ediyorum. Ama unutma ki her yarışmada yenmekte var yenilmekte var, bunu unutma. Aslan senden daha güçlü çok çalışman lazım” demiş. Yeşil kabul bu sefer panik yapmış “Neden önceden söylemedin anne?” diye sormuş. Anne kaplumbağa “Sen benim gözümde en güçlüsün oğlum, ne bileyim aslanla yarışmak isteyeceğini” demiş. Kaplumbağa hemen başka plan düşünmüş ve tavşanın evine gitmiş. Kaplumbağa “Tavşan bana yarım etmen lazım, ben aslanı yenemeyeceğim ama ona oyun oynarsak yenebilirim” demiş. Tavşan arkadaşını üzmemek istemediği için teklini kabul etmiş gibi görünmüş ama bunun doğru olmadığını biliyormuş, o yüzden hiçbir hile yapmamış.

Yarışma günü geldiğinde aslan ağırlıkları kolayca kaldırmış ama kaplumbağa kaldıramamış. Bu yarışın kazananı aslan olmuş. Kaplumbağa, tavşanın istediğini yapmadığını anlamış ve ona çok kızmış. Tavşan “Üzgünüm arkadaşım ama bunu yapamazdım, herkes kendi bileğinin

gücü ile kazanması lazım” demiş. Yeşil kabuk hata yaptığını anlamış ve herkesten özür dilemiş. Bir daha hile yapmayacağına dair söz vermiş. Bu masal da burada bitmiş.

1-) Size göre bu masal için en uygun başlık ne olabilirdi?

.....

.....

2-) Masalda size ne anlatılmak isteniyor?

.....

.....

3-) Yukarıda okuduğunuz masal, hangi masal türüne örnektir?

.....

.....

Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına da “Y” yazınız.

- 1-(.....) Yukarıdaki masal fıkra türüne örnektir.
- 2-(.....) Fıkralar günlük olaylara mizah ve düşünme katarak anlatan kısa yazılardır.
- 3-(.....) Zincirleme masallarda olağanüstü tekerleme ve kahramanlara çok az yer verilir.
- 4-(.....) Hayvan Türü Masallarda padişah, sultan, kral, prens, prenses, şehzade, vezir, zengin, fakir, tüccar, haydut vb. gerçek yaşamdan alınan kişiler bulunur.
- 5-(.....) Olağanüstü masal türlerinde kişiler, normal insanlarla birlikte cin, peri, dev, cüce, ejderha vb. olağanüstü canlılardır.
- 6-(.....) Belli başlı 10 çeşit masal türü vardır.
- 7-(.....) Olağanüstü ve gerçekçi masallar asıl masallar kategorisi altında incelenmektedir.
- 8-(.....) Gerçekçi masal türlerinde hiçbir şekilde gerçeği yansıtan konulara yer verilmez.
- 9-(.....) Keloğlan ve Sırça Köşk masalları zincirleme masal türe en iyi örnektir.
- 10-(.....) Hayvan Masalları türünde amaç, ibretlik ders vermektir.

*Bu belge tüm öğrenci ve öğretmenlerimiz için (Ahmet TEKTAŞ) **Sosyalbilimciler.com** tarafından hazırlanmıştır.*

KAYNAK: www.sosyalbilimciler.com, www.uykumasallari.com, www.iienstitu.com/blog/masal-turleri